

T.C.

UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

CEZA BÖLÜMÜ

ESAS NO : 1988/41

KARAR NO : 1988/42

ÖZET : Sıkıyönetim ilânına neden

olan olaylara ilişkin olmakla beraber 1402 Sayılı Kanunun 13/a-b maddesindeki süre ve bağlantı koşullarını içermeyen suça ait davanın adli yargı yerinde görülmesi gerektiği hk.

TCK. 142, 143. md.

K A R A R

Davacı : K.H.

Sanıklar : Bülent Müjde, Mehmet Erdoğan, Ali Baran, Kiraz Biçici, Nurettin Karaca, Metin Şahintürk, Mecit Batkan.

O L A Y : Sanıkların, Diyarbakırda 21.12.1977 tarihinde tertip ettikleri halk gecesinde komünizm propagandası, ırkçılık ve bölücülük yaptıkları ileri sürülmüştür.

Bu nedenle Diyarbakır C.Savcılığının 23.12.1977 gün, 2672-85 sayılı iddia-
namesiyle sanıklardan Bülent Müjde, Mehmet Erdoğan, Ali Baran ve Kiraz Biçici haklarında ve aynı savcılığın 11.4.1978 gün, 152-62 sayılı iddianamesiyle de sonradan yakalanan sanıklar Nurettin Karaca, Metin Şahintürk ve Mecit Batkan haklarında TCK.nun 142/h., 142/3.maddeleriyle tecziyeleri istemiyle kamu davaları açılmıştır.

Diyarbakır 2.Ağır Ceza Mahkemesi:9.1.1979 gününde, Esas 1977/257, Karar 1979/5 sayı ile; sanıklar Bülent Müjde, Mehmet Erdoğan, Ali Baran ve Kiraz Biçici haklarında görevsizlik kararı vermiş ve C.Başsavcılığının yazılı emirle bozma istemi üzerine Yargıtay 9.Ceza Dairesi 4.3.1982 gününde, 1982/883-1088 sayı ile, görevsizlik kararının 1402 Sayılı Kanunun 13/a-b maddesindeki süre ve bağlantı koşulları gerçekleşmediğinden bozulmasına karar vermiştir.

Sanıklardan Nurettin Karaca, Metin Şahintürk ve Mecit Batkan haklarındaki dava Diyarbakır 2.Ağır Ceza Mahkemesinin 1981/301 Esas sayısına kayıt edilmiş ve diğer dört sanık hakkındaki Yargıtay 9.Ceza Dairesinin görevsizlik kararını bozması üzerine de bu dört sanık hakkındaki dava yine Diyarbakır 2.Ağır Ceza Mahkemesinin 1982/174 Esas sayısına kayıt edildikten sonra tüm sanıklar hakkındaki dava birleştirilmiş, duruşmaya 1981/301 esas sayılı dosya üzerinden devam edilerek,

Diyarbakır 2.Ağır Ceza Mahkemesi:11.12.1986 gününde, Esas 1981/301, Karar 1986/42 sayı ile, Diyarbakır Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Nolu Askeri Mahkemesinin 23.1.1986 gün, 1984/284 Esas sayılı müzekkeresi ile görevsizlik kararı verilmesi istendiği gerekçesiyle görevsizlik kararı vermiştir.

.../...

Bu karar sanıklardan Nurettin Karaca tarafından temyiz edilmiş ve Yargıtay 9.Ceza Dairesince 25.2.1988 gününde,1987/5556-1988/2021 sayılı ilân ile onanmıştır.

Diyarbakır 7.Kolordu Komutanlığı 1 Nolu Sıkıyönetim Askeri Mahkemesi: 21.6.1988 gününde,1988/40 Esas sayı ile,sanıklara atılı suçun 1402 Sayılı Kanunun 13/a maddesindeki üç aylık süreden çok önce işlendiği ve Diyarbakırda Sıkıyönetimin 19.7.1987 tarihinde kaldırıldığı ve görevsizlik kararının bu tarihten sonra 25.2.1988 gününde Yargıtayca onanarak kesinleştiği ve sıkıyönetimin kaldırılmasından sonra sıkıyönetim mahkemesine yeniden dava açılmıyacağından,davanın adli yargı yerinde görülmesi gerektiği kanısına varıldığını belirterek 2247 Sayılı Kanunun 19.maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine başvurulmasına karar vermiştir.

Dosya,Diyarbakır 7.Kolordu Komutanlığı Sıkıyönetim Askeri Savcılığının 23.6.1988 gün,1988/831 Esas sayılı yazısıyla Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE : Türk Ulusu adına yargı yetkisini kullanan Uyuşmazlık Mahkemesi Ceza Bölümü;Muammer Turan'ın Başkanlığında,Mebrure Gözdemir,Adnan Hamzaoğulları,Uğur Tönük,Ersin Eserol,Duran Dinçer ve Dr.Önder Ayhan'ın katılmaları ile yaptığı 11.7.1988 günlü toplantıda,geçici raportör Hakim İsmet Köker'in raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan;toplantıya,Cumhuriyet Başsavcısı yerine katılan İsmail Malkoç ile Askeri Yargıtay Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Ertan Urunga'nın davada Adli Yargı yerinin görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Sanıklara atılı suç,siyasal-ideolojik görüş ayrılığından kaynaklandığından sıkıyönetim ilânına neden olan olaylara ilişkin bulunmakta ise de,bu suç Diyarbakırda 26.4.1979 tarihinde ilân olunan sıkıyönetimden üç aydan çok daha önce 21.12.1977 tarihinde işlenmiştir.

Bu itibarla,suçun 1402 Sayılı Kanunun 13/a maddesindeki üç aylık süre dışında işlenmesine ve sıkıyönetim askeri mahkemelerinin elkoyduğu herhangi bir suç ile genel ve ortak amaç içerisinde örgütsel ve organik bağlantılı olarak,Uyuşmazlık Mahkemesinin 24.7.1981 günlü,17411 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 4.5.1981 günlü,1981/1-1 sayılı ilke kararında belirtilen şekilde işlendiği hususunda,dosyada somut kanıt bulunmamasına göre,anılan maddenin (b) bendindeki bağlantı koşulu da gerçekleşmediğinden davanın adli yargı yerinde görülmesi gerekir.

Diğer taraftan,atılı suçun işlendiği Diyarbakırda sıkıyönetim uygulaması 19.7.1987 gününden başlayarak kaldırılmış olduğundan,görevli yargı yerinin belirlenmesinde 1402 Sayılı Kanunun 23.maddesinde gözönünde tutulmalıdır.Anılan 23.maddeye göre,

Al

sıkıyönetimin kaldırılması durumunda sıkıyönetim askeri mahkemelerinde görülmekte bulunan davalar sonuçlandırılincaya kadar bu mahkemenin görev ve yetkisinin devam edeceği, ancak henüz kamu davası açılmamış dosyalar ile duruşmanın tatiline karar verilen davaların durumlarına, niteliklerine ve kanun hükümlerine göre ilgili mercilere gönderileceği öngörülmüş bulunmaktadır. Kanunun bu maddesinde sözü edilen "görülmekte olan dava" deyiminin ise sıkıyönetim askeri mahkemesine gerek iddianame, gerekse adli ceza yargılama mercilerinin verdiği görevsizlik kararı ile, sıkıyönetimin kaldırılmasından önce açılmış sayılan dava olduğu, uyuşmazlık Mahkemesi Ceza Bölümünün bu konuya ilişkin olarak verdiği (örneğin; 17.2.1986 günlü, 1986/16-20 sayılı kararı) pek çok kararında açıklığa kavuşturulmuştur.

İnceleme konusu uyuşmazlıkta, adli yargı yeri olan Diyarbakır 2. Ağır Ceza Mahkemesince 11.12.1986 gününde, görevsizlik kararı verilmiş ise de, bu kararın hüküm ifade etmesi, ancak kesinleşmiş olması ile mümkün bulunmasına ve kararın Yargıtay 9. Ceza Dairesince 25.2.1988 gününde onanarak kesinleşmiş bulunmasına göre, davanın Diyarbakır Sıkıyönetim Askeri Mahkemesine, Diyarbakırda sıkıyönetimin kaldırıldığı 19.7.1987 gününden sonra gönderilmiş olduğu anlaşılmaktadır.

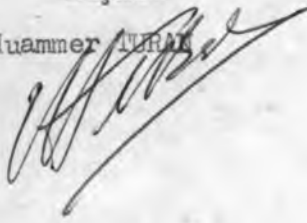
Diyarbakır 2. Ağır Ceza Mahkemesinin görevsizlik kararı sıkıyönetimin kaldırılmasından sonra kesinleşmiş olduğuna ve sıkıyönetimin kaldırılması durumunda sadece görülmekte bulunan davalar sonuçlandırılincaya kadar görev ve yetkisi devam eden Diyarbakır Sıkıyönetim Askeri Mahkemesinde, sıkıyönetimin kaldırılış tarihinden sonra kamu davası açılmıyacağına göre 1402 Sayılı Kanunun 23. maddesi uyarınca davanın adli yargı yerinde görülmesi gerektiğinden, Diyarbakır 7. Kolordu Komutanlığı 1Nolu Sıkıyönetim Askeri Mahkemesinin 21.6.1988 günlü, 1988/40 Esas sayılı başvurusunun kabulü ile, Diyarbakır 2. Ağır Ceza Mahkemesinin görevsizlik kararının kaldırılmasına karar verilmesi gerekir.

.../...

7/11

SONUÇ : Anlaşmazlığın niteliğine göre adli yargı yerinde görülmesi gerektiğine, bu nedenle Diyarbakır 7. Kolordu Komutanlığı 1 Nolu Sıkıyönetim Askeri Mahkemesinin başvurusunun kabulü ile, Diyarbakır 2. Ağır Ceza Mahkemesinin 11.12.1986 günlü, Esas 1981/301, Karar 1986/42 sayılı görevsizlik kararının kaldırılmasına, 11.7.1988 gününde kesin olarak oybirliğiyle karar verildi.

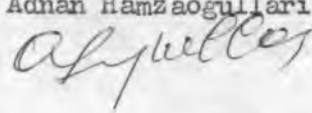
Başkan
Muammer ALHAN

Üye
Mebrure Gözdemir

Üye
Adnan Hamzaoğulları

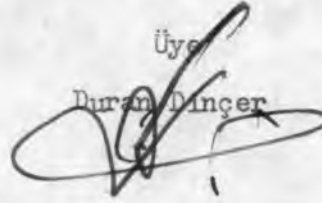
Üye
Uğur Tönük

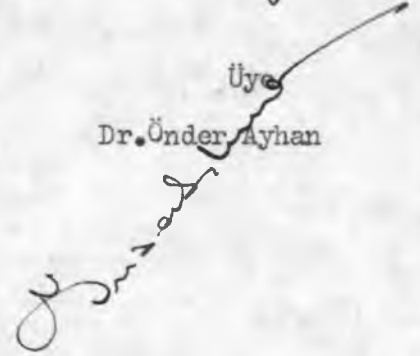
Üye
Ersin Eserol

Üye
Duran Dinçer

Üye
Dr. Önder Ayhan

i/K

D/E

Bu kararın Resmi gazete'de
yayını yapılmıştır.

Başkan

